

Биология

PISAга багытталган тест

7 – класс

<p><i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген маалыматтарга таянып жооп бергиле.</i></p> <p>1-суроо: Бакалардын мындай касиетин кантип түшүндүрүүгө болот?</p> <p><i>Бир гана туура жоопту тандагыла:</i></p> <p>А) терисиндеги былжырда антибиотиктер бар</p> <p>Б) бака сүттү өзү аркылуу өткөргөн</p> <p>В) баканын денесинин температурасы туруксуз</p> <p>Г) сүттүн майы баканын дем алышын жакшыртат</p>	<p style="text-align: center;">Бака</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="flex: 1;"> <p>Илгери муздаткыч жок кезде кадимки баканы сүт куюлган идишке салып коюшкан. Себеби, бака сүттү узак убакытка чейин иритпей, кычкыл кылбай сактаган.</p> </div> </div>	
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: кубулуштарды илимий жактан түшүндүрүү • Контексти: жекече • Деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: бир туура жооптуу • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди пайдалануу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системалары</p>	
	<p>Упай</p>	<p>Критерийлердин мазмуну</p>
	<p>2</p>	<p>Туура жооп: А)терисиндеги былжырда антибиотиктер бар</p>
	<p>0</p>	<p>Башка жооптор же жооп жок</p>

<p><i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла жана берилген суроого жооп бергиле.</i></p> <p>2-суроо: Баканы сүттөн алгандан кийин анда кандай өзгөрүүлөр болушу мүмкүн? <i>Аргументтүү жооп жазгыла:</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Бака</p> <p>Албетте сүткө салынган бака, сүттү узакка сактап бизге пайда алып келип жатат. Бирок, сүт бул суу эмес. Андыктан бакага сүт сөзсүз таасир этет.</p>	
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: жыйынтык чыгаруу үчүн маалыматтарды интерпретациялоо • Контексти: жекече • Деңгээли: жогорку (креативдүү) • Тапшырманын форматы: ачык (кенен жооптуу) • Баалоо объекти: маалыматты талдоо жана туура келген чечим чыгаруу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: эксперт аркылуу 	<p>Баалоо системалары</p>	
	<p>Упай</p>	<p>Критерийлердин мазмуну</p>
	<p>2</p>	<p>Туура жооп: Сүттөн улам терисинде дем алууга тоскоол болуучу пленка пайда болот.</p>
	<p>1</p>	<p>Дем алуусу начарлайт же терисинде (май) пленка пайда болот деп жооп жазылса</p>
<p>0</p>	<p>Башка жооптор же жооп жок</p>	

<p><i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген маалыматтарга таянып жооп бергиле.</i></p> <p>3-суроо: Кандай деп ойлойсун, эмне себептен бакалар сүйүктүү азыктарын жебей жатышат?</p> <p><i>Бир гана туура жоопту белгилегиле:</i></p> <p>А) бакалар кыймылдагы нерселерди гана көрөт</p> <p>Б) өлгөн курт-кумурскалар зыян</p> <p>В) жапайы болбогондуктан андай азык жешпейт</p> <p>Г) курт-кумурскалар өтө майда</p>	<p>Бака</p> <p>Бакалар сырткы курчап турган чөйрөдөн маалыматтын көбүн көзүнүн жардамы менен алат жана курт-кумурскаларды кармап жеген учурда да анын ролу чоң. Мындай маалыматты окуган соң 7-класстын окуучулары террариумдагы бакаларга толтура өлгөн курт-кумурскаларды салышты. Бирок, бакалардын бири дагы аларды жеген жок.</p>	
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу • Контексти: жекече • Деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: бир туура жооптуу • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди пайдалануу • Максималдуу упай: 1 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системалары</p>	
	<p>Упай</p>	<p>Критерийлердин мазмуну</p>
	<p>1</p>	<p>Туура жооп: А. бакалар кыймылдагы нерселерди гана көрөт</p>
	<p>0</p>	<p>Башка жооптор же жооп жок</p>

<p><i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла жана төмөндөгү суроого жооп бергиле. Таблицадагы сол жакта берилген ар бир элементке оң жактагы элементтердин ичинен дал келгенин табыңыз. Бир тамганын тушуна эки сан жазылат.</i></p> <p>4-суроо: Бакалар кургактык жана суу чөйрөлөрүндө жашоого карата кандайча ыңгайланышкан?</p> <p>Баканын жашаган чөйрөлөрү менен ага карата алардын туура келген ыңгайланышууларын <i>дал келтиргиле:</i></p> <p><i>Жоопторду таблицкага жазгыла:</i></p>	<p style="text-align: center;">Бака</p> <p>Бакалар жерде-сууда жашоочулар классына кирет. Андыктан алар кургактыкта дагы, сууда дагы жашоого мыкты ыңгайланышып, тиричилиги менен организмде бир топ өзгөрүүлөр болгон.</p>																					
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;"></th> <th style="width: 20%;">Чөйрө</th> <th style="width: 5%;"></th> <th style="width: 70%;">Ыңгайланышуулары</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle;">А</td> <td rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle;">Суу</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td>өпкөсү менен дем алуу</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td>куйруктуу көнөк баш</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle;">Б</td> <td rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle;">Кургактык</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td>сырткы уруктануу</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td>кан айлануунун эки тегереги</td> </tr> </tbody> </table> <p>Жооп:</p> <table border="1" style="margin-left: 20px; border-collapse: collapse;"> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">А</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">3</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Б</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> </tbody> </table>			Чөйрө		Ыңгайланышуулары	А	Суу	1	өпкөсү менен дем алуу	2	куйруктуу көнөк баш	Б	Кургактык	3	сырткы уруктануу	4	кан айлануунун эки тегереги	А	2	3	Б	1
	Чөйрө		Ыңгайланышуулары																			
А	Суу	1	өпкөсү менен дем алуу																			
		2	куйруктуу көнөк баш																			
Б	Кургактык	3	сырткы уруктануу																			
		4	кан айлануунун эки тегереги																			
А	2	3																				
Б	1	4																				
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу • Контексти: жергиликтүү • Деңгээли: орто (продуктивдүү) • Тапшырманын форматы: дал келтирүү • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди пайдалануу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системалары</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 20%;">Упай</th> <th style="width: 80%;">Критерийлердин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td>Туура жооп: А:2,3 Б:1,4</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> <td>Эки же үч туура жооп тандалса</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">0</td> <td>Башка жооптор же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>	Упай	Критерийлердин мазмуну	2	Туура жооп: А:2,3 Б:1,4	1	Эки же үч туура жооп тандалса	0	Башка жооптор же жооп жок													
Упай	Критерийлердин мазмуну																					
2	Туура жооп: А:2,3 Б:1,4																					
1	Эки же үч туура жооп тандалса																					
0	Башка жооптор же жооп жок																					

<p><i>Оң тараптагы текстти окуп чыккыла. Берилген маалыматтарга таянып жооп бергиле.</i></p> <p>5-суроо: Эмне себептен муздак кандуу бакалар мындай кышкы аязда тоңуп, өлүп калбайт?</p> <p>Себеби, анабиоздун алдында алардын организмде төмөндөгүдөй өзгөрүүлөр жүрөт:</p> <p><i>Бардык туура жоопторду белгилегиле:</i></p> <p>А) канында глюкоза көбөйөт Б) канынын канттуулугу төмөндөйт В) кыймылдуулугу сакталат Г) жүрөгү, дем алуусу токтойт</p>	<p>Бака</p> <p>Кышкысын бакаларды көрбөйбүз. Себеби алар чөйрөнүн ыңгайсыз шарттарына мыкты ыңгайланышып, кышкысын анабиоз (ыңгайсыз шарттарда организмдин тиричилик процесстеринин жансерек, өлүмтүк абалы) абалына өтүшөт. Маселен, Аляскада жашаган <i>Rana sylvatica</i> бакасы - 40-50⁰С кышкысын тоңгон абалда болуп, жаз келгенде эрип тиричилигин кайра улантат.</p>									
<p>Тапшырманын мүнөздөмөлөрү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мазмундук чөйрөсү : тирүү системалар • Баалоонун компетенттүүлүгү: табигый-илим изилдөө ыкмаларын пайдалануу • Контексти: жергиликтүү • Деңгээли: жогорку (креативдүү) • Тапшырманын форматы: бир нече туура жооптуу • Баалоо объекти: кубулуштарды түшүндүрүү үчүн туура келген табигый-илимий билимдерди пайдалануу • Максималдуу упай: 2 • Текшерүү ыкмасы: программа аркылуу 	<p>Баалоо системалары</p> <table border="1" data-bbox="831 779 1481 1355"> <thead> <tr> <th data-bbox="831 779 1002 880">Упай</th> <th data-bbox="1002 779 1481 880">Критерийлердин мазмуну</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="831 880 1002 981">2</td> <td data-bbox="1002 880 1481 981">Туура жооп: 1,4 (А,Г)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="831 981 1002 1081">1</td> <td data-bbox="1002 981 1481 1081">Бир гана туура жооп тандалса же бир туура жооп, экинчиси туура эмес болсо</td> </tr> <tr> <td data-bbox="831 1081 1002 1355">0</td> <td data-bbox="1002 1081 1481 1355">Башка жооптор же жооп жок</td> </tr> </tbody> </table>		Упай	Критерийлердин мазмуну	2	Туура жооп: 1,4 (А,Г)	1	Бир гана туура жооп тандалса же бир туура жооп, экинчиси туура эмес болсо	0	Башка жооптор же жооп жок
Упай	Критерийлердин мазмуну									
2	Туура жооп: 1,4 (А,Г)									
1	Бир гана туура жооп тандалса же бир туура жооп, экинчиси туура эмес болсо									
0	Башка жооптор же жооп жок									